LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN

The policy of this Newspaper is to provide our Latvian people in exile with all available news of importance concerning the world's happenings, of political, economic, cultural or social significance. And our special aim is to present the humanitarian ideals and achievements of the great Democracies — the United States of America and the British Empire. This aim, we know, will help maintain the spiritual and cultural unity of the Latvian people and — of all things — will yield hopes for a safer and happier future.

Izdevējs un galvenais redaktors — Publisher and Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis

Redakcija-Editorial Office: Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b) Iznāk divi reizes nedēļā — Published twice a week

Nr. 66 (68) Authorized by Military Government and UNRRA Dillingenā, sestdien, 1946. g. 24. augustā

Inž. Alberts Upmalis

Darbs

II.

Mēs Vācijā esam svešinieki, kam viena paša gadsimta ceturksnī Vācijas izraisītais karš divi reizes laupījis visu. Vāciešu karš mūs ir atsviedis šurp un viņu režīms bija tas, kas izsūca mūsu saimniecību un nodarbināja mūs savā labā dažādos tādos darbos, kas tiem pašiem bija par grūtu. Pēdējā Lauenburgas apriņķa sanāksmē nolemts lūgt angļu Militāro valdību apriņķī nometinātos 3000 poļus un latviešus tūliņ aizvest atpakaļ uz viņu dzimteni, lai tā atbrīvotu telpas vācu iedzīvotājiem. Ventorfas pašvaldībā sociāldemokrātu frakcija pieprasījusi attiecīgām iestādēm atcelt 16 namu rekvizīciju, kuŗus šobrīd apdzīvo DP. Domāju, ka tie nav vienīgie gadījumi, kur vācieši ar protestiem grib aizbaidīt pašu izsauktos garus. Tātad tagadējie apstākļi un mūsu nesenā pagātne nav tāda, kas radītu nepieciešamos psiholoģiskos pamatus palīdzēt vācu tautai. Bet ja mēs kalpojam vācu saimniecībai kā algots darba spēks vai kā patstāvīgi uzņēmēji, tad tomēr mēs palīdzam vācu tautai, jo par savām pūlēm nevienā gadījumā nesaņemam savas darbības pilnu ekvivalentu.

Kopš kara sākuma Vācijā ievests tā sauktais algu paaugstināšanas aizliegums. Kopš tā paša laika pastāv arī cenu paaugstināšanas aizliegums. Kamēr algas praktiski palikušas uz vietas, tikmēr preču cenas tomēr kāpušas. „Hamburger Volkszeitung" ar dokumentiem pierāda, ka, piemēram, darba uzvalku cena pieaugusi par 74 proc. Koka tupeles tagad maksā dārgāk par labām ādas kurpēm kara sākumā. Sviesta cena gan palikusi negrozīta, bet ūdens saturs sviestā palielināts līdz techniski iespējamai robežai. Markas vērtība arī Vācijas iekšējā tirgū ir neapšaubāmi gājusi atpakaļ, un darba algas reālā vērtība kļuvusi ļoti maza. No tās pašas niecīgās algas nodokļos (arī pensijām, kuŗas nekad nesaņemsim) atskaita aptuveni trešo daļu un strādniekam paliek tik daudz, cik nepieciešams, lai nopirktu pārtikas kartītē paredzētos produktus, samaksātu dzīvokli un citus sīkus izdevumus. Būtu maldīgi iedomāties, ka no darba algu nodokļiem ieņemtās summas izlietotu reparāciju maksājumiem. Šteinburgas apriņķa (Holšteinā) pašvaldības budžets 1946. g. paredzējis 209.361.126 markas kārtējos un 6.046.000 marku ārkārtējos ienākumos. Apriņķī ir tikai 75.000 pastāvīgu iedzīvotāju un tikpat daudz svešinieku no citiem Vācijas apvidiem, kopā 150.000. Te redzams, kā rodas milzīgās summas pabalstu maksājumiem vācu bēgļiem, evakuētiem u. c.

Vācijas naudas sistēmas līdzšinējās bazes — darba — rezultāta vairs nav. Palikušas tikai naudaszīmes kā maksāt nespējīgas valsts parāds. Vai Vācijas markai vēl ir kāda starptautiska vērtība, to nezinām. Jādomā gan, ka nē, jo tas būtu pretrunā ar saprātu. Mūsu izceļotājiem uz Ameriku vācu markas arī neapmainīja ārzemes valūtā. Tāpēc jādomā, ka vācu markas apmaiņu kādā ārzemes valūtā atsevišķas valstis varbūt atļautu ierobežotos daudzumos, lai savus pilsoņus pasargātu no zaudējumiem, bet nevis tāpēc, ka markai ārpus Vācijas būtu kāda vērtība. Darbs Vācijā mums tātad nevar nodrošināt līdzekļus, kas būs vajadzīgi, no šejienes izceļojot. Par savu darba algu mēs nekā nevaram arī nopirkt un tāpēc trūkst tā saimnieciskā pamata, kas ir absolūti nepieciešams, lai darbs paliktu arī turpmāk par cilvēku tikumu.

Par spīti visam tam mēs tomēr gribam strādāt un izmantojam katru

(Beigas 3. lappusē)

Pasauli brīdina par DP problēmu

UNRRA's šefs saskata jauna fašisma briesmas

Ženevā, 16. augustā (AP). — Ģenerāldirektors Lagvardija, uzrunādams UNRRA's politikas komisiju, vakar vakarā pieprasīja pārvietoto personu aprūpes turpināšanu uz internacionālas bazes.

Lagvardija vērsās pret klauzulu kādā rezolūcijā, kas sankcionētu nacionālo (atsevišķu valstu) rīcību. Viņš sauca: „Vai jūs grībat pamest tūkstošus šo ļaužu savam liktenim? Vai šī ir starptautiska problēma vai nē? Kas ir tā nacionālā organizācija, kuŗas žēlastībai jūs gatavojaties atdot šos cilvēkus? Vai jūs domājat, ka amerikāņu tauta grib atdot šos cilvēkus kaut kādas nacionālas organizācijas žēlastībai? Kas tā ir par nacionālo organizāciju? Vai tā ir armija?"

Lagvardija teica, ka, ja jautājumu neizkārtos uz starptautiskiem pamatiem, var izveidoties „kodols jaunai fašistu organizācijai Vācijā."

Angļu priekšlikums

Angļu pārstāvis sērs Džordžs Rendels izteicās, ka Anglija varētu izšķirties par DP jautājumu kārtošanu „ar civilās valdības starpniecību angļu joslā Vācijā."

Lagvardija atbildēja, ka sēra Džordža piezīmes „nav īstā vietā", un ka viņš vēlas, lai no rezolūcijas svītro jebkādas nestarptautiskas darbības pieminējumu.

Ar 21 pret 1 balsi komisija Lagvardijas ierosinājumu pieņēma. Pret to balsoja Dienvidafrika.

The Stars and Stripes

Trumens atbalstīs likumu, lai atļautu bēgļiem ieceļot ASV

Vašingtonā, 17. augustā (AP). — Prezidents Trumens šodien aizrādīja, ka viņš apsver iespēju lūgt kongresam pieņemt likumu, kas atļautu bēgļiem ieceļot ASV.

Proponēto likumu kongress tomēr nevarētu apspriest agrāk kā nākošā sesijā 1947. gada 20. janvārī. Citādi būtu jāsasauc ārkārtēja sesija priekšlikuma apspriešanai.

Trumens izteicās, ka ASV nav iesniegusi no savas puses nekādus plānus Palestīnas problēmas atrisināšanai, lai gan viņš pārrunājis šo jautājumu ar Anglijas premjēru Etliju.

Komentējot Trumena priekšlikumu, žīdu pārstāvniecības izpildkomitejas priekšsēdis Dāvids Ben-Gurions Parīzē paskaidrojis, ka šāds likums negroza Palestīnas jautājumu. Viņš izteicies: „Ja Amerika ielaidīs dažus Eiropas bēgļus, tas būs jauki. Bet Eiropā ir 500.000 žīdu, kam jātiek projām, un viņu vairākums vēlas doties uz Palestīnu." Bez tam viņš norādīja, ka, ja kongress šādu likumu pieņemtu, „tas tomēr būtu tikai nākošajā janvārī."

The Stars and Stripes

Bēgļu plānu sauc par nepietiekamu

Vašingtonā, 18. augustā. — Daži kongresa pārstāvji šodien, komentēdami prezidenta Trumena plānu dot patvērumu ierobežotam skaitam pārvietoto eiropiešu, to starpā arī žīdiem, norādīja, ka plāns ir tikai „aizbāžņa" palīdzība. Nedaudzie Vašingtonā palikušie likumdevēji pareģoja, ka kongress palielinās ASV imigrācijas kvotes, lai, varbūt, atļautu ieceļot 50.000 bez mājas palikušiem cilvēkiem gadā. Bet viņi uzsvēra, ka jebkuŗš reāls atrisinājums Eiropas 1.000.000 DP problēmai atkarīgs no internacionālas sadarbības, kas aptvertu arī strīdīgo Palestīnas jautājumu.

Senātors Tomass, kuŗš piedalījies imigrācijas kvošu sistēmas izstrādāšanā, pareģoja, ka kongress varētu piekrist ierobežota DP skaita ieceļošanai, varbūt ar noteikumiem, ka tie novirzāmi uz samērā mazāk attīstītajiem rietumu štātiem. Viņš izteicās, ka kongresa politiku varētu noteikt valsts un vispārējais saimnieciskais stāvoklis nākošajā gadā.

Senātors Endrjūss (Andrews), kas ir imigrācijas komisijas loceklis, teica: „Pēc manām domām imigrācijas komisija neatbalstīs kvošu palielināšanu. Ja mēs turpinātu ielaist šos cilvēkus pieaugošā skaitā, mēs eventuāli varētu nonākt tādās pašās grūtībās kā citas valstis." Endrjūss norādīja, ka prezidenta priekšlikumu varētu apsvērt pēc novembra vēlēšanām, ja valsts saimnieciskās problēmas prasītu ārkārtējas kongresa sesijas sasaukšanu.

Kongresa imigrācijas komisijas loceklis Masons izteicās līdzīgā garā, bet piebilda, ka prezidents Trumens nesasauks ārkārtēju sesiju, „zinādams, ka kārtis ir pret viņu." Viņš deklarēja, ka komisijas viedoklis ir neļaut Savienotām Valstīm pārkāpt 1925. gadā noteikto kvoti — ik gadus ielaist ap 150.000 visāda veida imigrantu, to starpā arī žīdus. Viņš bija pārliecināts, ka ne kongress, ne komisija nepiekritīs likumam, lai pavērtu durvis plašāk.

The Stars and Stripes

Darbaspēka reģistrācijai pakļauti arī DP

Darbaspēka izvietošanas nozares pārstāvis Džons (Jones) paskaidro, ka pašreizējai darbaspēka reģistrācijai pakļauti arī visi DP, atskaitot tos, kas dzīvo DP mītnēs, kuŗas tieši pakļautas okupācijas spēku kontrolei, vai strādā okupācijas spēku uzdevumā. Šis ir pirmais gadījums, kad ārpus šīm mītnēm dzīvojošie DP uzaicināti reģistrēties. Reģistrācijas kartes jāuzrāda katrai personai, kas septembrī pieprasīs pārtikas kartītes. **„The Bavarian"**, August 16

Pirmās rakstnieku dienas trimdā

Rakstnieku dienas, kas bija iecienītas Latvijā, pēc 6 gadu starplaika tagad atkal atjaunotas trimdas apstākļos. Tās notika svešā zemē 17. un 18. augustā **Eslingenā**, Vīrtembergā. Eslingenas latviešu kolonijas rakstnieku un žurnālistu kopa bija krietni pūlējusies, lai noorganizētu rakstnieku sapulcināšanu un rakstnieku dienu labu norisi. Jānožēlo tikai, ka gaidītie ciemiņi no angļu okupācijas joslas — K. Dziļleja, J. Rudzītis un E. Raisters nebija varējuši ierasties un tā nedzirdējām dažu cerētu referātu. Toties kuplais apmeklētāju pulks, kas bija redzams Eslingenas draudzes namā abi dienās, vislabāk liecināja par tautiešu interesi literātūras un mākslas jautājumos. Vēlēšanās dzirdēt rakstnieku dzīvo vārdu bija vērojama kā jaunatnē, kas allaž bijusi atsaucīga šādiem sarīkojumiem, tā arī vecāku gadagājumu ļaudīs, kas rakstnieku darbos gaida stiprinājumu nākotnes ticībai un gaitām.

Ar prieku dzirdējām, ka Eslingenas latviešu kolonijas rakstnieki, žurnālisti, teātŗa darbinieki, mūziķi un gleznotāji apvienojušies savā kopā, lai darbotos roku rokā. Rakstnieku dienu gadījumā notika pirmais šīs kopas tuvināšanās vakars, kuŗā kopas vadītājs prof. A. Annuss norādīja uzdevumu: darbu veikt ar ilgošanos, ar tādu ilgošanos, kas kalpotu tautai un tēvzemei.

Cik maza un tomēr arī vēl cik kupla ir mūsu vārda mākslinieku saime! — gribējās teikt 17. augustā, rakstnieku dienu atklāšanas brīdī, kad plašajā telpā varēja skatīt tik daudz pazīstamu seju. Zaļu lauru greznojumā Latvijas karogu ietvertais valsts ģērbonis virs skatuves un koris tautas tērpos. Svinīga un cildena noskaņa. Atklāšanas vārdus saka šejienes rakstnieku un žurnālistu kopas priekšsēdis J. Porietis. Ar piecelšanos godina mums zudušos rakstniekus un vārda māksliniekus. Archibīskaps prof. Dr. theol. T. Grīnbergs sirsnīgos vārdos aicina stiprināt tautas ticību taisnības uzvarai. Rakstnieku dienām veltītus vārdus saka arī LCK vadītājs amerikāņu joslā A. Kacēns un Eslingenas latviešu kolonijas vecākais K. Kalniņš, paziņodams arī kolonijas vadības lēmumu par pastāstu sacensību. Sacensībai domātie darbi iesūtāmi kolonijas izglītības un kultūras daļai līdz 1. novembrim. Godalgas 1000, 600 un 400 marku. Pastāstus tulkos citās valodās un piesūtīs ārzemju laikrakstiem. Rakstiski lielo sarīkojumu sveicinājis bīskaps J. Rancāns. Atklāšanas akta izskaņā dziedāja Eslingenas latviešu kolonijas jaukts koris diriģenta H. Lindemaņa vadībā.

Par tematu latviešu daiļproza un drāma likteņa krustceļos referēja J. Kadilis un koncentrētā priekšnesumā sniedza zīmīgu ainu par mūsu literātūras un likteņa parallēlēm, atzīstot, ka iekšējā vienība ir daiļdarba pamats. Pirmajā dienā savus darbus lasīja Ilona Leimane un J. Miesnieks, bet J. Jaunsudrabiņa, I. Liepsalas un Anšlava Eglīša tēlojumus nolasīja J. Lejiņš, R. Birzgalis un K. Veics. Otrā dienā ievadījumā bija V. Baltiņas-Bērziņas referāts par latviešu liriku un P. Ērmaņa „Ieskats pasaules jaunākā literātūrā". Sekoja autoru priekšnesumi — dzejas un tēlojumi. Dzirdējām P. Ērmani, I. Grebzdi, I. Leimani, I. Liepsalu, Aidu Niedru, Ģ. Salno, Rūtu Skujiņu, E. Skujenieku, V. Tomu un K. Zāli. Zentas Liepas dzejoļus un T. Zeltiņa balādi nolasīja K. Veics un A. Neimanis. Rakstnieku dienu izskaņas koncertā piedalījās M. Gauše, A. Zīverts un A. Priednieks.

Atceroties rakstnieku dienās dzirdētos darbus, gribētos lielākas paškritikas darbu izvēlē, lielāku degsmi, spožāku liesmu! Tā nu iznāca, ka šīs pirmās rakstnieku dienas trimdā bija gan labi domātas un iecerētas, bet īsti neizplauka, īpaši sniegumu ziņā. Tomēr tas lai nebūtu ne pārmetums, ne šķērslis, bet drīzāk mudinājums — pie darba tagad un turpmāk!

Zigurds Bārda

Palīdzēsim!

Latviešu bij. karavīri ir tā mūsu tautas daļa, kas šinī karā visvairāk cietusi. Lielākā viņu daļa gan atbrīvota no gūsta, taču viņu dzīve ir nesalīdzināmi grūtākā par pārējo tautiešu dzīvi trimdā. Visvairāk viņiem trūkst drēbju un apavu. Ar tautiešu ziedojumiem un UNRRA's gādību apm. 2/3 bij. karavīru ir sagādātas privātas drēbes, taču apm. 1/3 „bejģiešu" vēl staigā noplīsušās kara drānās un bez apaviem. Drēbes vajadzīgas arī daļai amerikāņu joslā no gūsta atbrīvotiem bij. karavīriem.

Tautieši! Ziedojiet un vāciet nometnēs drēbes un apavus mūsu bij. karavīru vajadzībām! Tas ir mūsu svēts pienākums.

Lai nokārtotu saziedoto mantu transportu un izdalīšanu, lūdzam tūliņ pēc savākšanas paziņot par savākto mantu daudzumu pēc šādām adresēm: amerikāņu joslā — LKPP priekšsēdim J. Goldmanim, Central DP Camp, Würzburg, Bay. (13a), angļu joslā — LKPP priekšsēža vietniekam V. Janumam, Latvian Camp, „Frische Quelle", Hiddesen b. Detmold, Lippe (21a).

Latviešu bij. karavīru palīdzības pārvalde

Anglija uzņems nedaudzus kvalificētus DP

Londonā, 18. augustā. — „Sunday Observer" ziņo, ka vienu daļu no 373.000 DP, kas dzīvo angļu joslā Vācijā, varētu uzņemt Anglijā.

Laikraksts izsakās, ka kāda delegācija Hamburgā apspriež plānu atļaut ieceļot nelielam skaitam DP ar speciālām kvalifikācijām. Šie DP dotos uz Angliju pēc tam, kad tiem liktu izšķirties starp pakļaušanos obligātam darbam Vācijā vai atgriešanos viņu pašu zemēs.

Norādīts, ka ieceļošanas iespēju pavēršana nebūtu vienpusīgs akts, jo ir jau ziņots, ka 300 bēgļu pēdējo 3 mēnešu laikā izbraukuši no Anglijas uz Vāciju.

The Stars and Stripes

Ziņo, ka ģenerālis Morgans atkāpies no UNRRA's vadības

Frankfurtā, 18. augustā. — Šodien nebija iespējas telefoniski sazināties ar UNRRA's ģenerāldirektoru Vācijā ģenerālleitnantu sēru Frederiku Morganu, lai dabūtu paskaidrojumus par ziņām, ka viņš atteicies no darbošanās UNRRA.

Kāds informācijas nodaļas pārstāvis UNRRA's galvenā štāba Aroldsenā paskaidroja, ka tur nav saņemti komentāri Londonas laikrastu ziņai, kas apgalvo, ka Morgans atteicies.

The Stars and Stripes

Abonentu un sludinātāju ievērībai

ASV bruņoto spēku virspavēlniecībā 15. augustā norādīts, ka „Latviešu Vēstnesis" var turpināt iznākšanu arī pēc 31. augusta.

No 1. septembŗa „Latviešu Vēstnesi" var abonēt uz 1 vai 2 mēnešiem. Pēc 7. septembŗa laikrakstu turpinās piesūtīt tikai tiem kollektiviem vai individuāliem abonentiem, kas par abonementu jau samaksājuši tieši man vai „Latviešu Vēstneša" pārstāvjiem, bet pārējiem abonentiem — pēc to maksājumu saņemšanas. Tuvāki norādījumi un sludinājumu jaunais tariſs atrodami šī numura sludinājumu daļas beigās.

Izdevējs

Arodizglītības iespējas

Mannheimā jau kādu laiku darbojas UNRRA's tehniskās apmācības skola (Vocational Technical Training School) ar 4 nedēļu ilgu mācības laiku un 5 nodaļām: mašīnu, elektrometināšanas, acetilēna metināšanas, galdniecības un apavu labošanas nodaļu. Skola iekārtota vācu bij. mācību darbnīcu telpās un labi apgādāta ar mašīnām, darbarīkiem un materiāliem. Mācību spēki ir vācu meistari un techniķi, tāpēc audzēkņiem vācu valoda jāprot tik daudz, lai saprastu paskaidrojumus. Ja nodaļā ir viens vācu valodas pratējs, arī tad var izlīdzēties. Visās nodaļās, izņemot apavu nodaļu, ir nedaudz teorētisko mācību — matemātika, tehniskā zīmēšana un mašīnu elementu mācība, bet vislielākā vērība ir veltīta praksei.

Mašīnu nodaļa sadalīta 2 darbnīcās, katram skolēnam ir sava virpa un pa visiem 3 frēzes, 6 ēveles un 4 urbjamās mašīnas. Uz virpām apmāca visus virpošanas paņēmienus, bet uz frēzēm un ēvelēm ierāda svarīgākos. Mašīnu nodaļas skolēnus apmāca arī atslēdznieku darbnīcā. Šī nodaļa prasa lielu piepūli un piemērota jaunekļiem, kam interese uz tehnisku darbu, tāpat dažādu garīga darba strādātāju pārskološanai. Abās metināšanas nodaļās, citīgi strādājot, var iegūt praktiskam darbam nepieciešamo veiksmi, un šīs nodaļas piemērotas atslēdzniekiem un mechaniķiem, kam trūkst metināšanas prakses. Galdniecības nodaļa samērā šaurāka, bet apavu labošanas nodaļā iegūstamās zināšanas ir pietiekamas apavu labošanai. Skolēnu rīcībā vajadzīgie darbarīki un dažas mašīnas.

Skolā ir stingri noteikta dzīves un darba kārtība. Uzturs labs (3100 kaloriju). Uzņemšana notiek vienīgi ar UNRRA's vienību labklājības virsnieku vidutājību: tie izpilda iestāšanās anketu un nosūta to attiecīgam UNRRA's apgabalam, kas reflektantiem paziņo uzņemšanas laiku. Noteikto vecuma ierobežojumu — 18 līdz 35 g. līdz šim stingri neievēroja. —k

Kaut kas ir jādara

ASV laikraksts „Buffalo Evening News" ar virsrakstu „Pārvietotās personas veido priekšzīmīgu pilsētiņu" sniedz rakstu ar fotoattēliem par latviešu dzīvi Mērbekas ciemā. Rakstā teikts:

„Šis nelielais, spodrais ciems ir pagaidu mītne 3000 pārvietoto personu, kas zaudējušas savu dzimteni, nevar uz turieni atgriezties, nedz arī doties kaut kur citur. Vācu iedzīvotāji no ciema pārcelti uz tuvāko apkārtni, bet Mērbeku pārņēmusi UNRRA. No nometnes dibināšanas te dzīvo latvieši, igauņi un lietuvieši. Šie ļaudis ir arodu pratēji, mākslinieki, inteliģento profesiju pārstāvji, un še, nevienam nepiederošā zemē Mērbekā, viņi pēti kartes, spriež par citām zemēm un sapņo par iekārtošanos kaut kur uz dzīvi. Gaidīšana garlaiko un bojā nervus, bet nekā cita nevar darīt, kā tikai cerēt. Viņi jau gandrīz veselu gadu dzīvo Mērbekā un ir labi iekārtojušies. Bērni iet skolā, jo iedzīvotāju vidū daudz skolotāju. Ir arī 7 zobārsti un vairāki ārsti. Gleznotāji glezno, tēlnieki no māla veido savus tēlus, kokgriezēji cītīgi nododas savam arodam. Latviešu teātris no Rīgas iestudē jaunas lugas.

Kāda latviešu inženieŗa sieva laiku pavada, auzdama krāsaino tautas tērpu jostas. „Jums liekas, ka šis darbs ir smieklīgs un neauglīgs", viņa saka labā angļu valodā, „bet kamēr mēs te gaidām, kaut kas ir jādara."

Es jautāju: „Uz kurieni jūs vēlētos doties?"

Viņa lūkojas manī un atbild: „Mēs vēlamies doties uz mājām." — „Bet ja tas nebūtu iespējams, uz kuŗu zemi tad jūs gribētu braukt?" — „Vienalga, vai nu uz Savienotām Valstīm vai kādu angļu koloniju."

Pagājis jau gads kopš kara beigām, un šie ļaudis, kas neviens nav uzbrucējs, atrodas tādā pašā stāvoklī kā tūkstošiem vācu ģimeņu, kas vēl tagad Mērbekas tuvumā dzīvo pagrabos un bumbu sagrautās mājās."

Chronika

Ar amerikāņu Militārās valdības rīkojumu Zalcburgas novadā (Austrijā) pārtraukta pārvietoto personu nacionālo komiteju darbība, līdz ar ko savu darbību pārtraukusi arī Zalcburgas novada latviešu komiteja, kuŗas miteklis atradās Glāzenbachas nometnē. Ar novada komitejas likvidēšanu notika Glāzenbachas nometnes komitejas pārvēlēšana, pie kam no latviešu puses komitejā ievēlēja red. E. Freivaldu, agr. K. Avenu un V. Gobu („Latviešu Balss Austrijā). — Par latviešu nometnes Lauingenā pie Donavas komitejas priekšsēdi ievēlēts V. Poriņš, bet par komitejas locekļiem Dr. Birzgalis, J. Dukāts, Dr. Kalniņa, A. Kupcis, J. Lūks un Neimanis (—s). — UNRRA's 146. vienības direktors Oldenburgas nometnēm paziņojis, ka pārvietotām personām bez rakstiskas atļaujas noliegts mainīt dzīves vietu. Atļauja vajadzīga arī nometni atstājot tikai uz 24 stundām. Par rīkojuma neizpildīšanu draud militāra tiesa („Pausme" Oldenburgā). - UNRRA's vienība Osnabrikā turienes Baltijas tautību nometnēm pieprasījusi ziņas, cik nometnes iedzīvotāju vēlas repatriēties, cik emigrēt un cik palikt Vācijā. Osnabrikas pilsētā angļu kaŗa pārvalde paredzējusi iesaistīt darbā 2215 vīriešu un 49 sievietes, bet uz laukiem pie zemniekiem 487 vīriešus un 47 sievietes. Nodarbinātie saņems vācu darba algas un DP smaga darba strādnieku devas. Pie zemniekiem nodarbinātie varēs dzīvot arī uz laukiem. UNRRA norādījusi, ka visiem nometnes darba spējīgiem iemītniekiem jāstrādā, bet pagaidām iesaistīšanās darbā notiks brīvprātīgi. Daļu nodarbinās okupācijas iestāžu darbos, bet angļu darba pārvalde var novietot darbā arī pie vāciešiem. Tajā pašā laikā paziņotas arī jaunās pārtikas devas, pie kam normālpatērētājiem tās ir 1500 kaloriju dienā. Līdzīgas pārtikas devas paziņotas arī citās angļu okupācijas joslas DP nometnēs („Informācijas Biļetens" Osnabrīkā). — Latviešu nometnes iemītnieki Nērdlingenā pārcelti uz Memmingenu. Līdz ar Nērdlingenas latviešu un lietuviešu nometņu iemītniekiem uz Memmingenu pārvietoti arī Donauvērtas un Neuburgas nometņu iedzīvotāji. Sāpīgi šo pārcelšanos sajuta Nērdlingenas latvieši, kas šāvas nometnes koka barakas bija ne vien izremontējuši, bet arī izdaiļojuši to apkārtni ar zālāju un puķu laukumiem. Bija jāatstāj arī ap 0,5 ha liels pašu ierīkots un apstrādāts sakņu dārzs, kas dotu vairāk tūkstošu kg tomātu, gurķu, sīpolu un citu dārzeņu. Bez kopīgā sakņu dārza mazdārziņus bija iekārtojuši arī gandrīz visi nometnes iemītnieki (E. Jurka). — Grēvenes pārvietoto personu nometnē no 3256 iedzīvotājiem latviešu ir 1842. No šī skaita 72 mācās lauksaimniecības skolā, 155 valodu kursos, 16 mācās mašīnrakstīšanu, 96 spēkratu vadīšanu un 50 šūšanu un piegriešanu. Izglītības pasākumiem grūti sagādāt ne vien mācības līdzekļus, bet arī telpas („A. Z." Grēvenē). — Augšpfalcas un Lejasbavārijas latviešu komiteju pārstāvju sanāksmē 6. augustā nolemts lūgt Bavārijas apgabala latviešu komiteju rūpēties, lai pa nometnēm izkaisītiem tautiešiem-invalidiem atrastu vietu un iespēju kopīgi mācīties dažādus invalidu spējām piemērotus arodus. Sanāksmē arī ziņots, ka Nirnbergas apkaimē sagatavo bijušās kaŗagūstekņu nometnes pārvietoto personu novietošanai (J. Kalniņš). — Švarchofenas nometnes iemītniekiem pagājušā ziemā bija grūtības ar kurināmo, jo mītnes ir viegli celtas un to apsildīšanai piešķirto malkas krājumu nepietika. Lai nodrošinātu siltumu nākamai ziemai, tagad par niecīgu atlīdzību izdevies iegūt celmus, kas pašiem nometnes iemītniekiem jāizlauž un jāsastrādā. Celmu laušanai katru dienu celmainē strādā vairākas talcinieku grupas (V. Zirnītis). — Lībekas latviešu draudzes valde nolēmusi celt kapa pieminekli Lībekā mirušiem tautiešiem. Pieminekli uzstādīs Forverka kapos, kur apbedīta lielākā daļa Lībekā mirušo tautiešu. Pieminekli 25. augustā atklās prāvests E. Bergs (Nometnes Rīga „Ziņas" Lībekā). — Ar UNRRA's 80. vienības gādību Burdorfā atvērta DP automechaniķu skola. Tās nolūks sagatavot tādus autovadītājus, kas prot ne vien mašinu vadīt, bet arī to kopt un labot. Skolai ir daudz mācības līdzekļu un plašas iespējas praktiskiem darbiem darbnīcā. Mācību ilgums 1 mēnesis („Latvija" Lērtē). — Mērbekas latviešu komiteja noorganizējusi komerczinību kursus, kuŗos darbiniekus sagatavos darbam tādās iestādēs, kur jārīkojas ar angļu valodā rakstītiem dokumentiem. Kursos mācīs angļu valodu, darbvedību un dokumentāciju, grāmatvedību, organizāciju, matēmatiku un statistiku, civillikumus, būvniecības uzraudzību un vēl dažus speciālus priekšmetus („Latviskais Vārds" Mērbekā).

Par Aleksandru Liepiņu, dz. 26. 5. 6., 45. I bija btl. ziņn. Kurz. maj. Ruka daļā, FP 34300, lūdz z. māte Natalija Liepiņa: Latvian Camp, Fliegerhorst, 7-99, Memmingen, Bayern (13b). 3421

Piensaimnieku aptauja

Pēc piensaimniecības darbinieku lēmuma 29. jūlija sanāksmē Eslingenā visiem piensaimniekiem jāizpilda īpaša aptaujas lapa, kas līdz 1. septembrim jāiesūta Latvijas piensaimnieku centrālai savienībai. Aptaujas lapa adresējama vai nu T. Kalniņam, Schuby, Kreis Schleswig (24), vai arī J. Platajam, Oberangerstr. 35, Lauingen/Donau (13b). Aptaujas lapas izsniegtas sanāksmes dalībniekiem, bet tiem, kas lapas nebūtu saņēmuši, pieprasītās ziņas jāraksta šādā kārtībā: uzvārds un vārds, kad dzimis, specialitāte, vispārējā izglītība, vai prot patstāvīgi sviestot, sierot, separēt, slaukt, pienu analizēt, kad un kur sācis strādāt piensaimniecībā, darba vieta un amats Latvijā, kur un kādu darbu strādājis Vācijā, ko strādā tagad, alga, kādu piensaimniecības skolu un kādus piensaimniecības kursus beidzis un kad, angļu valodas zināšanas — nemaz, nedaudz, vidēji, labi, pilnīgi, cik personu ģimenē, to skaitā cik vīriešu, sieviešu (par 60 g. vecākus atsevišķi), bērnu līdz 6 un 18 gadiem, datums un paraksts.

J. P.

Dzintars Sodums

Alsungas nakts balāde

Tad pilēja no vaska svecēm gaŗa tērce.
Tai telpā gaiss bij labs un apstājies bij laiks,
Jo liela salme karotes tur traukos mērca,
Un svētvakara gaismā tiem bij mazgāts vaigs.
Uz madarotas galdsegas tie maizi lauž,
Un neskaŗams ir viņu prāts ar bēdām sīkām,
Tik apskaidrots kā klusums, kuŗā rūpīgs lēnām grauž
Kāds kirmis ceļu sienmaļos ap naglām līkām.
Starp viņiem mana miesa mirkli sēstīes dodas.
Jūs smaidāt, mani nolādēto manījāt?
Kā labvakaru it kā tālam viesim dodams,
Sniedz vectēvs man pār galdu maizes riku klāt.
Un asarains un savās brūču vainās pliks
Uz leju zirņu traukā raugās krucifikss.

Jānis Sarma

Nelabais kuražā

Noskanēja jau otrs zvans, kad Dinaburgas dzelzceļa piestātnē Rīgā iesteidzās kungs melnā kažokā ar pagaŗu kārbu padusē. Viņam pretī tūliņ panāca otrs kungs — prāva auguma un skūtu aktieŗa seju.

— Tātad tomēr, frizier! Bet es jau domāju, ka nokavēsim jūsu dēļ vilcienu, — gaidu jūs še mazākais jau veselas divas minūtes.

— Piedodiet, mīļais Allunān' kungs! Bet tiešām esmu nevainīgs kā Lieldienu zaķis vai jērs: parūkas, ko likāt man līdzi ņemt, nebij mājās un kamēr es tās...

— Ir jau labi! Te jūsu biļete, — tūliņ būs trešais zvans un mums jāsteidzas ieņemt savas vietas.

Viņi izgāja uz perona un, sameklējuši otras klases vagonu, iekāpa pilnīgi tukšā kupejā, jo svētku starplaikā braucēju bija pavisam maz.

— Bet kurp tad īsti mēs braucam, Allunān' kungs!

— Protams, ka uz Vecpiebalgu, jo tur Jaungada vakarā spēlēs manu lugu „Priekos un bēdās", kur arī mēs abi vajadzīgi.

— Uz Vecpiebalgu! Bet tas taču elles gabals! Pie tam, cik zinu, tad Dinaburgas dzelzceļš neskaŗ Vecpiebalgu?

— Kas tad par to? Mēs izkāpsim no vilciena Koknesē, — tālāk brauksim ar zirgiem.

— Hm... tagad — ziemas laikā... tas ir tārpains prieks...

— Jūs esat mazdūšīgs vīrs, frizier! Bet nu paklausieties, kas rakstīts šai vēstulē. — Allunāns izņēma no kabatas vēstuli, apzīmogotu ar brūnu lakas zīmogu, un lasīja:

„Augsti godājams Allunān' kungs.

Mēs, Vecpiebalgas dziedāšanas biedrības biedri, esam sadomājuši pa Jaungadu šeit tejāteri spēlēt un jau arī iemācījušies savas lomas Jūsu uzrakstītā lugā „Priekos un bēdās". Nu mums pie Jums, godāts kungs, zemīgs un laipns lūgums: kaut jel Jūs pie mums atbrauktu un mūsu mazmākulīgai spēlēšanai ar savu padomu un palīgu talkā nāktu un pats to galvenu lomu uzņemtos. Gauži Jūs arī lūgtum tos ģīmju smērus un tos liekus matus un sievišķu bizes, kas tiem lugas spēlētājiem katram pienākas, līdzi ņemt, kā arī tādu pratēju, kas ar tiem smēriem un liekiem matiem rīkoties prot. Par visu to, protams, tiks pienācīga maksa pēc Jūsu prasīšanas maksāta.

Vēl jāpiebilst, ka Jūs, cienījams Allunān' kungs, še topat ļoti gaidīts no veciem, mīļiem draugiem: tā dakteŗa Jurjān kunga, tiem skolmeisteriem Kronvald un Pilsātniek, kā arī no paša Rātminder tēva, no mūsu jaunā dziesminieka Andrej Pumpura un arī no manis, šo rindu rakstītāja, kas mēs visi atkal reiz gribētum ar Jums vaigu vaigā sastapties un kādas stundiņas jautrā pulkā kopā aizvadīt. Būtu vēlams, ka Jūs šeit ierastos jau kādas dienas pirms tejātera spēlēšanas, lai tos vajadzīgos provjus varētu noturēt un visu pārrunāt, kas tādās reizās darāms, bet pēc atpūsties mīļu draugu vidū.

Ja nu mūsu visu sirsnīgu lūgšanu, kā to ļoti vēlamies, ievērot varēsiet, tad gan pa dzelzceļu līdz Kokneses stacionei atbrauksiet, kur tad Jums zirgus pretī gādāsim. Lai liekai rakstīšanai izbēgtu, kučieris Jūs divas vai trīs dienas Kokneses lielajā krogā gaidīs, — gan viņu tur atradīsiet. Bet ja nu nevarētu vai negribētu mūsu lūgšanu pildīt un uz Vecpiebalgu nebrauktu, tad lūdzami mums par to pie laika ziņu dodiet, lai zinām, kā bez Jūsu palīga iztikt.

Jūs patiesi cienīdams un priecīgus Ziemas svētkus no sirds vēlēdams savā un visu citu vārdā

Kaudzītes Matīss.

Vecpiebalgā, 27. December tai 1873. g."

— Vai nu redziet, frizier, ka mums ne par ko nav jābēdā un ka mūsu Vecpiebalgas draugi gan būs par to domājuši, lai nenosalstam, bet sveiki un veseli galā nokļūstam? Protams, arī es pats par to esmu gādājis un man somā ir līdzi ne vien lugas grāmatiņa, bet arī īsti krietna kreicburgieša pudele, kas ne pirmo reizi mūs atspirdzinājusi un iesildījusi.

— Ja tas tā, tad manas bažas nevietā, — frizieris nomierinājās, — un es braucu jums labprāt līdz.

— To jūs nenožēlosit, jo domāju, ka jau iepriekš varu solīt īsti patīkamus brīžus. Kā dakteris Jurjāns, tāpat arī skolmeisteri ir jautri, laipni un piemīlīgi cilvēki, tā kā man diezgan grūti sadomāt par viņiem kādas kuplejas, ko iepīt lugas notikumu starpā.

— Tas jums gan arvienu itin brangi padodas, Allunān' kungs, tāpēc gan arī šoreiz novērosiet, kur kas pazobojams vai izsmejams.

— Pēc tā jau es arī cenšos, frizier. Es nerūpējos tik daudz par šādu lugu literāro smalkumu, bet cenšos tās piemērot tagadējo teātŗa apmeklētāju patikšanai. Latvieši vēl nav sasnieguši to līmeni, lai saprastu Šekspīra, Moljēra vai citu lielo drāmu rakstnieku darbus. Viņi pieradināmi pie teātŗa mākslas tāpat, kā bērni pie grūti sagremojamas barības. Joki, jautrība patīk bērniem — ar jokiem pie teātŗa jāpieradina arī mūsu tauta. Iespraužot joku starpā pa nopietnam skatam, pamazām jāmāca ļaudis saprast arī nopietnas mākslas darbus.

— Man liekas, jums daudz taisnības, Allunān' kungs, jo vairāk vēl tāpēc, ka latviešu valodā taču nemaz nav tulkoti lielo teātŗa meistaru darbi.

— Latviešiem vēl vispāri tikpat kā nav nekādu lugu. Kad es uzņēmos Rīgas latviešu teātŗa vadību, man vajadzēja lugas vai nu tulkot, vai sarakstīt pašam vai arī meklēt, kas to darītu manā vietā.

— Es saprotu, ka tas ir vienam cilvēkam gandrīz neizpildāms darbs, un nespēju nemaz iedomāties, kā to paspējiet veikt?

— Ja gribēju panākt, lai latviešiem būtu savs teātris, tad man tas bija jādara. Es vēroju mūsu lauku dzīvi, tās notikumus, kur netrūkst ne raksturu, nedz arī smieklīgu atgadījumu. Ja to visu labi novēro un attēlo, saistot ar jokiem un zobgalību, tad ļaudis lugā redz dzīves spoguli, kuŗā labprāt grib skatīties, jo ikviens domā tur atradīs ne savu, bet sava kaimiņa greizo, ļauno vai viltīgo seju.

— Bet kur sadabūjāt aktieŗus, Allunān' kungs, jo arī to taču līdz šim latviešiem nebija?

— Jā, man bija jārūpējas ne vien par skatītājiem, bet jāatrod un jāmāca arī paši spēlētāji, lai tie ar vieglo un jautro lugu spēli pamazām ievingrinās attēlot gan dziļu jušanu, gan grūtus karakterus. Protams, arī tas nenācās viegli, jo latviešu sabiedrībā aktieŗa darbu uzskatīja par tādu, kas nepiedien kārtīgam un izglītotam cilvēkam. Daudziem pat likās, ka aktieris ir tāds pat kumēdiņu rādītājs, kādus redz gada tirgos. Īpaši grūti bija sameklēt sieviešu lomu tēlotājas, jo vecāki neparko negribēja atļaut savām meitām uzņemties pat itin nopietnu lomu spēlēšanu. Dažu reizi pat esmu aizraidīts no mājas, ja lūkoju kādu jaunavu pierunāt, lai nāk spēlēt teātri. Taču tas man nu jau aiz muguras un es ceru, ka nāks laiks — varbūt tas nav nemaz aiz kalniem — kad mums būs izglītoti teātŗa apmeklētāji, kas gribēs teātrī redzēt savas tautas dzīvi visā pilnībā kā tagadnē, tā arī pagātnē. Tad radīsies īstais, nopietnais latviešu teātris. Tad radīsies arī rakstnieki, kas rakstīs mākslas lugas. Tad arī to spēlētāji iegūs sabiedrībā tādu pat cieņu kā visi citi mākslinieki.

Saruna apklusa. Abi braucēji skatījās pa logu laukā, kur aizzibēja apsnigušie Ogres piekalnu meži, zemie Lielvārdes un Skrīveŗu lauki un mierīgais, baltais Daugavas plašums.

Vagonam cauri izgāja bārdains konduktors, svinīgā balsī ziņodams:

— Stancija Kokengūzen!

Lokomotīve svilpa, riteņu klaboņa sāka aprimt. Abi kungi saģērbās un devās no vagona laukā.

— Redzēsim, kādā veidā nu laipnie piebaldzēni mūs gādās tālāk, — Allunāns teica, — bet vispirms sameklēsim stacijas bufeti, jo nav ieteicams doties tālākā ceļojumā svaigajā ziemas gaisā bez drošas ceļa kājas.

Frizieris bija taisni tādās pašās domās, tāpēc viņi iznāca stacijas pagalmā tikai pēc labas pusstundas un ievēroja tur prāva auguma puisi gaŗā bezdrēbes kažokā, sajoztā ar platu rakstainu jostu. Puisis ar lielu interesi vēroja stacijas ēku.

— Mīļais draugs, vai neesi no Vecpiebalgas?

— Vai es vai?

— Kā tad, tu pats.

— Esu gan, no Vecpiebalgas gan!

— Tad gan, laikam, ņemsi mūs uz turieni līdz?

— Nae — to nu gan nē...

— Kāpēc tad nē?

(Turpmāk beigas)

Darbs...

(Turpinājums no 1. lappuses)

iespēju to darīt. Mūsu prāti tomēr nevar palikt vienaldzīgi, ja mūsu ķīmiķus, agronomus, advokātus, tautsaimniekus utt. vienkārši nodotu kādas vācu firmas rīcībā — lūdzu, te ir darba spēks, mēģiniet ar to uzpost jūsu sagrautās pilsētas.

Labāku stāvokli darbā varam panākt, dibinot paši savus uzņēmumus. Vispār ir uzskats, ka vajadzētu dibināt kooperātīvus pasākumus. Kooperātīviem pasākumiem, darba kopām jeb arteļiem ir nenoliedzamas priekšrocības, bet viņu noorganizēšana tomēr nav tik vienkārša, kā tas sākumā izliekas. Piemēram, kāds ķīmiķis grib noorganizēt ķīmisku laboratoriju. Viņam ir zināšanas un piedzīvojumi pasākuma noorganizēšanai un vadīšanai, kamēr par laborantiem var apmācīt gandrīz katru atjautīgu un pietiekami uzmanīgu cilvēku. Kādas tad nu būs ķīmiķa un laborantu attiecības kooperātīvā pasākumā pēc tam, kad laboranti būs savus uzdevumus iemācījušies? Laboranti varbūt vēlēsies atšķelties, lai kļūtu patstāvīgi, lai ķīmiķim nebūtu jāmaksā attiecīgi lielāka daļa no kopēja ienākuma.

Neatkarīgi no tā, vai uzņēmums nodibināts nometnē iekšējām vajadzībām vai arī vispārējā tirgus apkalpošanai, katrs pasākums še pēc būtības ir Vācijas saimniecības sastāvdaļa. Nometņu apkalpošanai vien ir ļoti ierobežotas darba iespējas, niecīga kapacitāte un jāmeklē noiets vispārējā tirgū. Piedaloties šinī tirgū, mēs kļūstam par aktīviem šās saimniecības locekļiem un mums jāiekļaujas šās saimniecības sistēmā — jāreģistrējas tirdzniecības-rūpniecības vai amatniecības kamerās, finanču pārvaldēs, jāmaksā visi nodokļi utt. Bet būdami DP un UNRRA's nometņu iemītnieki, mēs nevaram brīvi noteikt savu uzturēšanās vietu. Tiklīdz pasākums noorganizēts, nodibināti sakari utt., mēs varam saņemt rīkojumu pārvietoties citur. Uzņēmums tad noārdīts, darbs bijis veltīgs un izlietotie līdzekļi zaudēti. Sīku darbniciņu tas skartu samērā maz, kamēr būvniecības pasākumu, dažādu pakalpojumu kantori, tirdzniecības kantori, darbnīcu ar kābeļu pieslēgu, mūrētām krāsnīm utt. tas izbeigtu. Keramikas pasākums iespējams vienīgi vietās, kur dabūjams piemērots māls. Ja jaunajā apmešanās vietā māla nav, tad pasākuma atjaunošana nav iespējama. Patstāvīgām nodarbībām nepieciešami noteikti priekšnoteikumi, bez kuriem jaunie pasākumi būs tikai šķietami, bez reāla pamata un bez attīstības iespējas.

No Vācijas austrumiem rietumu okupācijas joslās saplūdušie vācu bēgļi tāpat cenšas organizēt dažādus pasākumus, jo viņi šeit cer atrast jaunu tēviju. Jaunu pasākumu pieteikumi bijuši tik lieli, ka dažās vietās jaunus pasākumus vairs neļauj dibināt, lai pasargātu jau pastāvošos. Šķiet, arī mums būs jāpakļaujas šiem ierobežojumiem.

Mēs nedomājam Vācijā palikt uz visiem laikiem. Mēs vēlamies šo zemi atstāt tik drīz, cik vien iespējams. Mēs esam ceļinieki, kas šeit atrodamies, lai sagatavotos turpmākam. Tāpēc mūsu rīcība te nevar būt tāda kā ļaudīm, kas šeit grib palikt uz visiem laikiem. Viņi sagaida, ka to pārvarētās grūtības kādreiz arī nesīs augļus, bet mums šādu cerību nav. Mēs esam šurp atrauti un atkal aiziesim. Mēs neesam arī tik bagāti, lai to nieku, ko šeit ar savu darbu nopelnām, vieglprātīgi pamestu. Tāpēc mūsu nodarbībām vajadzīgs arī vēl cits pamats. Mūsu darbs un pasākumi jāatbrīvo no nodokļiem un nodevām, kas, acīm redzot, mums par labu nevar nākt, kā, piemēram, pensiju maksājumi. Mums nepieciešama arī iespēja par nopelnīto naudu iegādāties tādas preces, ko bez aizdomām varētu paņemt līdz, un, beidzot, mums vajadzīga arī iespēja nopelnīto naudu pasargāt no vācu varbūtējiem finanču eksperimentiem, kādi neapšaubāmi sagaidāmi finanču saimniecības atveseļošanai. Mums jānodrošina šīs naudas apmaiņa pret kādu ārzemju valūtu, lai mūsu darbs mums nāktu par labu arī tanī dzīvē, kuŗa būs jāiesāk no nekā.

Ja tas būs nodrošināts, tad darbs vairs nebūs vienkārša labdarība par labu vāciešiem, bet iegūs tādu pašu saturu kā brīvā pasaulē.

Berness aicina ģenerāli Kleju uz Parizi pārrunāt Vācijas jautājumu

Parīzē, 18. augustā (AP). — Kamēr Parīzes konference pātraukusi sēdes, domājams līdz otrdienai, kļuvis zināms, ka ārlietu ministrs Berness uzaicinājis ģenerālleitnantu Kleju ierasties Parīzē, lai pārrunātu Vācijas jautājumu. Tai pašā laikā gan paziņots, ka Berness nedomā runāt par šo jautājumu miera konferencē.

Aizgājušās nedēļas pēdējā apspriežu dienā miera konference ar 15 pret 6 balsīm izšķīrās par Austrijas pārstāvju aicināšanu uz konferenci, lai uzklausītu viņu domas par līgumu ar Italiju. Šo priekšlikumu ierosināja angļi. 6 valstis, kas balsoja pret to, bija parastā grupa, kas balso kopā ar Padomju Savienību konferences jautājumu lielākajā daļā. Tūlīt pēc lēmuma uzaicināt Austriju Padomijas delegāts iesniedza konferencei priekšlikumu līdzīgā kārtā uzaicināt Irānu. Šo priekšlikumu pieņēma vienbalsīgi.

15. augustā „UP" ziņoja, ka Bernesa atbilde Padomijas pārmetumu kampaņai radīja jaunu krizi austrumu un rietumu Sabiedroto sarunās. Berness noliedza apvainojumus, ka ASV un Anglija cenšas monopolizēt Vidusjūru un „verdzināt" Italiju kapitālistiskās rūpniecības labā līdz ar apgalvojumu, ka šīs valstis cenšoties uzspiest reakcionārus režīmus Grieķijai un Italijai. Angļu un amerikāņu delegācijas jau gandrīz pilnīgi zaudējušas cerību, ka krievi jebkad raudzīsies uz viņu rīcību bez aizdomām. To pašu droši vien var teikt par Padomijas delegācijas rīcību.

Vienīgā nesaskaņa krievu blokā radās tad, kad Čechoslovakijas pārstāvis Masariks pārmeta Ungārijai, ka tā izmanto visus vecos revizionistu argumentus, un pieprasīja, lai ungāru minoritātes jautājumu Slovakijā reiz atrisina galīgi.

16. augustā, pēc „AP" ziņām, krievu delegācija izsauca jaunas cīņas starp austrumu un rietumu valstīm, iestājoties par to, ka komisijās, pārrunājot 5 miera līgumu projektus, balsstiesības dodamas vienīgi tām valstīm, kas tieši karojušas pret bijušiem ienaidniekiem. Tādējādi Padomju Savienība grib atņemt ASV un Francijai balsošanas tiesības Somijas jautājumā un Francijai arī Rumānijas jautājumā. Somijas miera līguma komisijā šim Padomijas ierosinājumam atbildēja Anglijas pārstāvis Maknīls, kas teica: „Mana valdība nevarētu akceptēt Padomijas viedokli šajā jautājumā. Šī nav īstā vieta tā diskutēšanai. Tas jāpārrunā plēnārsesijā."

•

„Pravda" raksturojusi Bernesa rīcību Parīzes miera konferences vadīšanā par augstprātīgu, nedemokratisku un necienīgu. Zem virsraksta „Demokratija Bernesa izpratnē" Maskavas laikraksts apgalvo, ka Berness mēģinājis izslēgt krievus no diskusijām Italijas jautājumā un piekāpies tikai pēc tam, kad Višinskis ar iepriekšējo sēžu protokolu palīdzību pierādījis, ka šāda rīcība nav attaisnojama. „Amerikāņu delegācijas vadītājs iedomājas sevi par konferences kungu", teikts rakstā. „Viņš iedomājas, ka var atļauties visu". Rakstā piebilsts, ka „kungs Berness aizmirsis, ka prezidē starptautiskā konferencē un nevis ASV ārlietu ministrijas apspriedē par Panamas un Hondurasas jautājumiem, kur viņš var novilkt svārkus un uzlikt kājas uz galda."

The Stars and Stripes

Piespiedu repatrācija

Ar tādu virsrakstu Britu līgas „Eiropas brīvībai" priekšniece Atollas hercogiene laikrakstā „Times" ievietojusi vēstuli, kuŗā min gadījumus, kad neievēro angļu valdības norādījumus bēgļu jautājumā, proti, ka bēgļi nav sūtāmi atpakaļ piespiedu kārtā. Pamatodamās uz ziņām no Austrijas un Italijas, hercogiene raksta, ka bailēs no atpakaļsūtīšanas Baltijas valstu bēgļi slēpjoties ārpus nometnēm un atsakoties no ērtībām uztura un dzīvokļu ziņā nometnēs. Austrijā 2 nometnēs ne mazāk kā 60 personu šī iemesla dēļ atstājušas nometnes, kaut arī tagad viņām jādzīvojot „no rokas mutē."

„Nākotnes Ceļš" Ķīlē

ASV ar mieru atbalstīt zināmas krievu prasības

Vašingtonā, 16. augustā (AP). — ASV ir ar mieru atbalstīt zināmas izņēmuma tiesības krievu transitam caur **Dardaneļiem,** akceptējot izņēmumus Montrē konvencijas noteikumos, kas turkiem dod tiesības kara vai briesmu gadījumos slēgt jūras šaurumu. Tai pašā laikā no ticamiem avotiem norādīts, ka ASV noteikti pretojas pašreizējām krievu prasībām pēc kopīgas Padomijas un turku militāras kontroles stratēģiskajos Bosfora un Dardaneļu ūdensceļos, kas ir krievu izeja no Melnās jūras. — **Jaunais Turcijas premjērs** ģenerālis Pekers, kuŗa tikai nedēļu vecajai valdībai jāatbild uz Padomijas notu Dardaneļu jautājumā, savā pirmajā ziņojumā parlamentam deklarēja, ka „Turcija nevēlas neko citu, kā tikai draudzību ar saviem kaimiņiem." Savu nedalāmību un suverenitāti tā tomēr uzskata par „negrozāmu". Rūpīgi apsvērtos vārdos viņš paskaidroja: „Mēs neesam zaudējuši ticību, ka pašreizējā situācija, kas rada tikai sašutumu, rīt var pārvērsties sirsnīgā draudzībā. Mēs uzskatām, ka mūsu galvenais uzdevums ir uzturēt gatavībā armiju gaisā un uz zemes un rūpēties par visiem citiem līdzekļiem mūsu goda un mūsu valsts drošības sargāšanai. Turku armija ir gatava." Turcija ir izteikusi gatavību revidēt Montrē nolīgumu, bet tikai sarunās ar visām 8 valstīm, kas to parakstījušas. — Ģenerālisims Čangkaišeks nolēmis sasaukt Ķīnas gara darbinieku konferenci, lai tā mēģinātu atrast atrisinājumu nesaskaņām starp valdību un komūnistiem. — Ķīnas komūnisti ievadījuši pirmo personīgo uzbrukumu ASV prezidenta pārstāvim ģenerālim Maršalam, pārmetot viņam divkosību, jo viņš no vienas puses mēģinot būt vidutājs, bet no otras puses mudinot Čangkaišeku turpināt pilsoņu karu. — Angļu policija un militārie spēki Palestīnā ir trauksmes stāvoklī, jo žīdu terroristi deklarējuši karu starp žīdiem un angļu pārvaldi. Tie aicinājuši uz vispārēju sacelšanos pret angļiem un uz žīdu 3 pagrīdes armiju apvienošanu. — Kāds Anglijas ārlietu ministrijas pārstāvis paskaidro, ka prezidents Trumens noraidījis angļu un amerikāņu komisijas plānu pārvērst Palestīnu par federāciju. Anglijai tāpēc būs jāmeklē jauns atrisinājums Palestīnas problēmai. — Romas laikraksts „Il Tempo" ziņo, ka žīdu bēgļi dodas uz Palestīnu no Sicilijas piekrastes. — **Kairā** sagaida, ka drīzumā radīs izeju no strupceļa, kuŗā kopš vairāk mēnešiem nonākušas angļu un ēģiptiešu sarunas par jaunu aliansi. Anglija esot piekritusi visa karaspēka izvākšanai no Ēģiptes 3 gadu laikā, atsakoties no 5 gadu termiņa, bet Ēģipte savukārt ir gatava atteikties no prasības evakuēt angļu spēkus 1 gada laikā. — Ģenerālis Anderss **poļu korpusam Italijā** norādījis: „Mūsu uzdevums vēl nav galā." Viņš uzrunājis savu karaspēku, pieminot, ka 15. augustā pirms 26 gadiem poļi atguvuši brīvību un neatkarību kaujā, ko „poļu tauta izcīnīja pret boļševikiem, kas apdraudēja Varšavu". — UNRRA's konferencē **Ženevā** Padomijas delegāti atteikušies apspriest amerikāņu pieprasījumu UNRRA'i, lai Padomijas okupācijas spēki izbeidz pārtikas krājumu izvešanu no Austrijas, kamēr tos tur ieved UNRRA. Lagvardija norādija, ka Padomijas okupācijas spēki izved no Austrijas naftu un draud atņemt ražu arī vairākām citām lauksaimniecības zemēm. — No **Vašingtonas** ziņo, ka vairākas valstis pieprasījušas starptautiskās palīdzības turpināšanu, jo baidās no UNRRA's darbības izbeigšanas. So valstu vidū ir Ķīna, Padomju Savienība, Polija, Dienvidslavija, Norvēģija un Austrija. Amerikāņu valdības ieskats patlaban ir tāds, ka tā šim nolūkam nevēlas pieprasīt no kongresa jaunus līdzekļus. — Viceadmirālis Blendijs publicējis pirmo oficiālo ziņojumu par **Bikinijas** izmēģinājumiem. Atombumbas sprādziens zem ūdenslīmeņa nogremdējis 95.200 to kuģu. Atskaitot nogrimušos, noteikti sapostīti vēl vismaz 20 kuģu. — Visi **amerikāņu** joslā Vācijā licencētie vācu 37 laikraksti publicējuši 2 lappuses rakstu par atombumbu. Amerikāņu iestādes konstatējušas, ka vācu publika pārāk maz zina par atombumbu, ko vairākums uzskatot tikai par briesmīgu ieroci nogalināšanai. Tāpēc visiem šiem laikrakstiem bija paziņots, ka plašāku ziņojumu sniegšanai par atombumbu tie var saņemt papildus papīru. — **Vinstons Čerčils** izteicies, ka karā pārbaudītie zinātniskie noslēpumi „varētu aizkavēt cilvēces strīdus, kaut arī tie nevar novērst domstarpības un aizdomas." Tai paša runā viņš sacija: „Mēs nevaram garantēt pasaules tautām, ka Lamanša kanālis, lai cik drošā pārliecībā mēs to arī nesargātu, no jauna varēs glābt Eiropas valstis, kā tas glāba tās pret Napoleonu un pret Hitleru." — ASV ārlietu viceministrs Ečesons preses konferencē paskaidroja, ka viņš personīgi interesējas par ziņojumiem, ka virs **Zviedrijas** lido rakešu bumbas, kaut arī Zviedrija nav lūgusi amerikāņu padomu šajā lietā. **Vašingtonā** neoficiāli uzskata, ka šīs rakešu bumbas ir eksperimentāli šāviņi, kas izšauti no krievu pārvaldītās territorijas. — 16. augusts bija **Jurģu diena Vienoto Nāciju organizācijai.** Tās iekārtas 50.000 priekšmetu pārveda uz renovēto namu pie Saksesas ezera Longailendā, kur UN mītne, domājams, atradīsies nākamos 5 gadus. — **Minchenes** melnā tirgus cenas cigaretēm, zeltam un amerikāņu dolariem pēdējās nedēļās strauji kritušas. Par zeltu, kas priekš kāda laika vērtēts 90—100 marku par g, tagad maksā apm. pusi no janvāŗa cenas, kamēr par amerikāņu dolaru, kas agrāk ienesa 100—155 okupācijas marku, tagad Minchenes melntirgotāji, kā pārbaudēs atklāts, maksā 60—70 marku. Amerikāņu cigarešu kārbiņas, kas jau sen ir melnā tirgus galvenā prece, maksā 40 marku okupācijas naudā, t. i. drusku mazāk par pusi no tās cenas, ko prasa vācu valūtā, un „ievērojami" mazāk kā janvārī. Kontrolē konstatēts, ka visdārgākais atsevišķais priekšmets, kas pārdots melnā tirgū, bijusi jauna rakstāmmašīna, kas novērtēta uz 4000 marku, bet vislētākais — grāmatiņa ar 30 cigarešu papīriem par 3 markām. Par „labu pirkumu" uzskatāma konjaka pudele par 220 marku, bet tāfelīte šokolādes par 40 marku „neesot pārspīlēti nocenota". — **Frankfurtā** apcietināti 3 amerikāņu civilisti un vismaz 22 vācieši, kas piedalījušies naudas viltošanas darījumos. Šī banda, kas ir lielākā līdz šim okupētā Vācijā atklātā, izgatavojusi un laidusi apgrozībā amerikāņu 50 dolaru un angļu 5 mārciņu banknotes. Tā tirgojusies arī ar briljantiem, dārgakmeņiem, zeltu un platīnu. — Ģenerāļa Maknarnija štāba paziņots, ka viņa 24 g. v. meita Betija Džo salaulāsies Vācijā ar tēva agrāko adjutantu majoru Viljamsu. — Vācu iestādes arestējušas vācu flotes bij. kāpteini Ritgenu, kuŗu apvaino par kādreiz slavenā vācu komūnistu līdera Kārļa Lībknechta noslepkavošanu 1919. gadā. — Amerikāņu Sarkanā krusta 130 klubu Vācijā uzņēmušies savākt tukšas amerikāņu alus pudeles, lai nodotu tās DP zīdaiņu vajadzībām, jo konstatēts, ka šīs pudeles ir vienīgās, uz kuŗām var uzmaukt gumijas pupiņus. — ASV 3. armijas štābs **Heidelbergā** ziņo, ka arestēti 3 poļu sargi, kas Firtā pistolēm apdraudējuši amerikāņu karavīrus. — **Parīzē** valda ārkārtīgs dzīvokļu trūkums. Kāds parīzietis izmisumā, ka nevar atrast dzīvokli, aizrakstījis iekšlietu ministrijai vēstuli, kuŗā draudējis uzspridzināt veselu Parīzes rajonu, ja viņam nepalīdzēšot dzīvokli atrast. Ministrija viņam palīdzējusi — viņš ievietots cietumā.

The Stars and Stripes

Mums raksta

Vēstule no Dachavas

Daudzo patīkamo un nepatīkamo pārsteigumu vidū, kas mums pusotra gada ilgajā gūsta laikā bijis jāpiedzīvo, nupat nācis viens jauns klāt. Ka par mūsu stāvokli tautiešiem nometnēs nav īsti skaidra priekšstata un ziņu, to zinājām jau sen, bet ka šī priekšstata trūkst arī latviešu vadītājiem darbiniekiem, par to dabūjām pārliecināties, izlasījuši „Latviešu Ziņu" 17. jūlija un „Tēvzemes" 27. jūlija numuros vēsti, ka latviešu bij. karavīri no Dachavas atbrīvoti. Lai tomēr vienreiz būtu mazliet skaidrības, tad uzklausiet, ka še Dachavā esam vēl joprojām 140 bij. karavīru — daļa „veco" iemītnieku un daļa no Bad-Aiblingas pārvestie. Mūsu vidū lielā daļa ir bijušie armijas izpalīgi un „Stralo" šoferi. No 27.—30. jūnijam bijām atlaišanas komisijā, pie kuŗas bija arī latviešu tulks — zv. adv. Kalniņš, bet pēc komisijas mūs pārvietoja no „SS" nometnes uz civilinternēto mītnēm. Tomēr vēl joprojām skaitāmies karagūstekņi, atlaišanas dokumentus neesam saņēmuši un vispār par atlaišanu neko nezinām. Tādēļ tas, ko lasījām par sevi pieminētos laikrakstos, mums liekas kā rūgts joks. — **Evalds Lodziņš,** 31-G-6030786, PWE 29, Cage 2, Group 5/VI, Dachau bei München, Bay. (13b).

Latviskais daiļums

Trimdā esam mācījušies pazīt dažādu tautu gaumes un raksturus, tomēr vismīļākā mums ir un paliek latviskā gaume, latviskais daiļums. Tas izpaužas arī mūsu mītnēs, kad mēģinām pušķot telpas, rādot savu daiļuma izpratni. Nav gan tagad mums ne salonu, ne viesistabu, nav arī bagātu istabu iekārtojumu, taču pat neliels latviska auduma gabals, mūsu mākslinieku gleznas reprodukcija vai zīmējums, sakta vai tautiska važiņa nometnes istabiņai piešķir īpatnu noskaņu un liecina par mūsu daiļuma izjūtu. Arī šie mazie darbi un izstrādājumi svešumā palīdz uzturēt možu mūsu apziņu. Būtu jauki, ja svešumā mēs nenoslīdētu līdz salkanu pastkartīšu un zīmējumu cienīšanai. Arī tagad iespējams iegūt labas gaumes radītus latviskus rotājumus. Ir iespējas iegūt mūsu mākslinieku gleznu reprodukcijas, piem., Raiņa ģimetni prof. L. Liberta gleznojumā („Baltijas apgāds" Eslingenā), ir dabūjamas mūsu dzimtenes skatu reprodukcijas. Vai nederētu tām ierādīt lielāku vietu mūsu mītņu greznošanā? — **Zigurds Bārda,** Latvian DP Camp, Lauingen, Bayern (13b).

Audiatur et alia pars

Jāņa Cimzes tautskolas paidagoģiskā konference 7. augusta sēdē skatīja cauri skolotāja T. Graša rakstu „Kad beidzot sāksim strādāt?" laikraksta „Latviešu Vēstnesis" 61. numurā. Paidagoģiskā konference, atskaitot skolotāju T. Grasi, vienprātīgi atzina, ka minētais raksts neatbilst īstenībai un ka tur fakti ir nepareizi apgaismoti un greizi iztulkoti.

Skolotājs T. Grasis līdz šim ir piedalījies paidagoģiskās konferences apspriedēs un līdzparakstījis visus šīs konferences lēmumus. Tagad viņš ar savu mīnēto rakstu griežas pie laikraksta lasītājiem, kas tuvāk nepazīst šejienes skolas apstākļus. Konference atzīst, ka šāda skolotāja T. Graša rīcība rada nepelnītu neslavu skolai, kur viņš pats strādā, un aizkaŗ pārējos kollēgas, ka tāda rīcība nav apzināma skolotāja cienīga un tāpēc pret to uz visasāko protestē.

Konference neatzīst par vajadzīgu skolotāja T. Graša rakstu atklātībā tuvāk iztirzāt, jo tas skaŗ mūsu skolas iekšējās darīšanas, kas plašāko sabiedrību nevar interesēt. Ikvienas skolas iekšējās darīšanas ir jāiztirzā un jākārto paidagoģiskā konferencē. Nodot tās plašākai sabiedrībai ir pret skolotāju ētiku. Aiz šī paša iemesla konference atsakās no tālākās polemikas šai lietā ar skolotāju T. Grasi. Skolas padome vienbalsīgi pievienojas šim paidagoģiskās konferences atzinumam. — Skolas pārzinis **J. Osītis** un sekretāre **B. Maine,** Latvian Camp, Auf der Schanz 5, Ingolstadt, Bay. (13b).

FEĻETONS

Neapmierināmais cilvēks

Priekš dažām dienām saņēmu vēstuli no pazīstama, kas 18 mēnešu atpūties aiz dzelonžoga, bet ir sašutis par šādu atpūtu. Pēc viņa domām 18 mēnešu nav mazais laiks par 8 mēnešu krampkelpera gaitām. Jāpaskaidro, ka krampkelpers ir latviskots „Kampfhelfer". Nu jūs redzat, kas tas ir par putnu. Šo vīru es pazīstu diezgan labi un tūlīt izstāstīšu visas viņa nelietības, lai jūs varētu spriest, vai 18 mēnešu ir daudz vai maz par viņa grēkiem.

Noziedzīgus nodarījumus viņš sāka jau no piedzimšanas dienas, savu māti piespiezdams bieži mazgāt viņa drēbītes. Šis nodarījums pēc kodeka klasificējams par sievietes-mātes ekspluatāciju un par to draudēja 10 gadu drošības ieslodzījums. Tumšās reakcijas režīmam pastāvot, pelnītais sods nākošajam krampkelperam nav piespriests. Vēl vairāk: noziedznieks netraucēti varēja beigt pamatskolu, tad vidusskolu un — ak šausmas! — arī augstskolu. Tajā pašā laikā tagadējiem nopelniem bagātais rakstnieks Andrejs Upītis līdz 20 gadu vecumam bijis 100 procentīgs analfabēts un, tikai savai ģeniālitātei pateicoties, beidzot iemācījies lasīt un, liekas, arī rakstīt. Materiālu līdzekļu trūkuma dēļ ceļš uz ābeci Upītim bijis slēgts. To es saku tikai tādēļ, lai pasvītrotu, ka mūsu labākie tautas dēli nevarēja tikt pie izglītības. Noziedznieks turpretī pie tādas tika un par pabeigtu augstskolas izglītību viņu vajadzētu izsūtīt kaut kur tālāk. Mūsu atpalikušajā lauksaimniecības valstī, protams, šādus noziedzniekus tīšu prātu baroja ar speķi un nekur nesūtīja. Tikai 1941. gadā, kad tauta bija ieguvusi valsts varu, pašaudzināto noziedznieku izsūtīšanu nostādīja uz veselīgiem, iepriekš izplānotiem pamatiem un mūsu noziedzniekam pavērās izredzes uz izsūtīšanu.

Vāciešiem ienākot, šis plāns sabruka, noziedznieks palika Latvijā un saņēma neražotāja pārtikas un tabakas kartītes. Savus noziegumus viņš turpināja kā skolotājs un droši vien mācīja jaunatnei dažādas blēņas bez sociālistiska satura. Pienāca 1944. gada rudens. Glābjot noziedzīgo skolotāju no taisnīga soda, vācieši viņu mobilizēja, stingrā apsardzībā iesēdināja kuģī un bez ēšanas un dzeršanas pāršūpoja pāri Baltijas jūrai. Vācu krastā skolotāju sagaidīja „luftvafes" vīri un kopā ar citiem tādiem pašiem noziedzniekiem ielūdza kādā barakā. Tur viņš, apgādāts ar visām ērtībām un gulēdams uz betonēta klona, pavadīja dažas diennaktis. Tad ieradās vācu sugas majors ar vilku sugas suni un, pēdējam aktīvi piepalīdzot, sadzina latviešu noziedzniekus lopu vagonos pa 50 gabaliem katrā. Skolotāju aizsūtīja uz Breslavu un tur vācu jefreitors viņam mācīja „vācu sveicienu" un latviešu dziesmu „Jauns un traks tu, puika, esi bijis". Tad skolotājam, kā jau noziedzniekam, uzkāra kaklā papes plāksni ar numuru, un viņš kļuva pilntiesīgs krampkelpers.

Krampkelperu atkal ielika vagonā un goda sardzes pavadībā kā kādu lielmuftiju aizveda uz Vidusvāciju. Tur viņu savā tēviškīgā gādībā pārņēma klibs „unters" un vesels štābs civilu vāciešu t.s. „čūsku veču". Krampkelperam iedeva rokā lāpstu un lika rakt ceļmalās bedrītes, ko nākošajā dienā vajadzēja atkal aizbērt ciet. Ja „čūsku veču" nebija klāt, tad krampkelpers vicināja tukšu lāpstu, ja bija klāt — pustukšu. Uzturu krampkelpers saņēma priekšzīmīgu: 5 nemizotus kartupeļus un 1/5 maizes kukulīša dienā. Ieročus krampkelperam nedeva, citādi viņš gaisa telpā būtu izšāvis vairākus caurumus un viņa noziegumi pa šiem caurumiem brēktu uz debesīm. Vārdu sakot, krampkelpers savu tieksmi uz noziegumiem parādīja visā pilnībā.

1945. gada aprīlī piepildījās krampkelpera ilgu sapnis: viņš tika gūstā. Viņš bija cerējis par saviem noziegumiem dabūt pāris nedēļas, bet dabūja 18 mēnešu un tagad domā, ka tas ir par daudz. Ja krampkelpers būtu paģevies gūstā kādam citam, piemēram, maršalam Molotilovam, tad viņš tā nedomātu, iespējams, ka viņš tad vispār neko nedomātu. Bet cilvēks jau nekad nav apmierināms.

Drūmais

AS Valstīm pārmet patvēruma došanu Sabiedroto pretiniekiem

Ženevā, 15. augustā (UP). — Jau mēnesi ieilgušās domstarpības par poļu laikraksta „Soldier's Newspaper", kas izdots Nirnbergā un satur propagandu pret krieviem un Varšavas poļiem, vakar sasniedza Ženevu, kad Polijas pārstāvis Ludviks Grosfelds piecēlās UNRRA's plēnārsesijā, vicinādams laikraksta eksemplāru, un pārmeta ASV armijai, ka tā amerikāņu joslā Vācijā dod patvērumu Sabiedrotiem naidīgiem elementiem.

Laikrakstu pirmo reizi priekš mēneša pieminēja preses telegrammas no Maskavas, kad krievu laikraksti vērsās ar tiem pašiem pārmetumiem pret ASV armiju un UNRRA.

Laikrakstā, ko Ludviks vicināja Ženevā, pēc viņa vārdiem, pirmajā lappusē esot kāda Londonas poļu pārstāvja aicinājums poļu DP Vācijā neatgriezties mājās.

Laikraksts neesot redzēts

Amerikāņu armijas pārstāvis Ženevā pulkvedis Vuds (Wood) izteicās, ka neviens amerikāņu militārais pārstāvis Ženevas delegācijā šo laikrakstu nekad neesot redzējis.

„Tas droši vien ir slepeni izdota laikraksta atsevišķs izdevums", viņš teica, piebilzdams, ka gadījumā, ja poļu delegāts varētu pierādīt, ka iespiesti arī citi izdevumi, viņš likšot lietu izmeklēt.

Ludviks pārtrauca viņu, teikdams, ka viņam ir 2 izdevumi, un Vuds nekavējoties apsolīja lietu pārbaudīt.

Vaino propagandā

Krievu delegāts Nikolajs Feornovs izteica arī savas domas, sacīdams, ka „jāsper soļi, lai novērstu terroru DP nometnēs", ko viņš pa daļai attiecināja uz tāda veida propagandu, kāda atrodama šādā laikrakstā.

Grosfelds nolasīja arī ziņojumus, kas liecināja, ka poļu karavīriem ģenerāļa Andersa armijā Italijā atļauts ASV armijas „deguna" priekšā nolaupīt poļu bērnus no Vācijas, lai aizkavētu viņu repatriāciju.

Par šo jautājumu sākās debates starp Vudu un Grosfeldu, kuŗās Vuds uzsvēra, ka nav iespējams novērst zināmu pagrīdes darbību Vācijā, kaut arī ASV armijai tur būtu miljoniem karavīru.

The Stars and Stripes

Poļu ministrs apvaino angļus par izturēšanos pret DP

Varšavā, 18. augustā (AP). — Ziņodams, ka uzdevums pārvietot uz jaunām dzīves vietām 6.000.000 poļu par 75 proc. jau veikts, Polijas viceministrs repatriācijas un pārvietošanas jautājumos Vļaslavs Volsko vērsās pret angļu apiešanos ar poļiem Vācijā.

Volskis, kas vada plašāko ļaužu pārvietošanu kāda vēsturē pieredzēta, izteicās, ka uz Polijas rietumu apgabaliem, kas pārņemti no Vācijas, pārvietos pavisam 5.000.000 poļu. Viņš izteicās, ka no austrumu un rietumu Eiropas 1 gada laikā atgriezušies 3.100.000 poļu.

Pavisam 30.000 baltkrievu aizsūtīti uz Padomju Savienību saskaņā ar vienošanos par repatriāciju.

Deklarēdams, ka Vācijā, pa lielākai daļai angļu joslā, joprojām atrodas 500.000 poļu, viceministrs izteicās, ka pret atgriešanos Polijā aktīvi aģitējot t. s. Londonas valdības aģenti.

Viņš apgalvoja, ka kāda vārdā neminēta angļu pulkveža vadībā, kas komandē kaŗaspēku Vatenštatē, angļu karavīri piekāvuši poļus ar šautenu rezgaļiem un iznīcinājuši viņu pārtikas krājumus.

The Stars and Stripes

13 igauņu pāri okeanam

13 igauņu ceļā no Zviedrijas uz Sandomingo pēc 4 nedēļu brauciena 11 metru garā zvejnieku laivā nesen sasnieguši Kinsales ostu Īrijā. Laivā, ko vada igauņu kapteinis Augusts Tarvis, brauc 4 sievietes, 15 g. v. meitene, 15 mēnešu vecs bērns un 6 vīrieši. Laivai ir 10 to tilpums, mazs motors un tikai viens dīzeļa palīgmotors.

„Schwäbische Landeszeitung"
Augsburgā

Brazilija esot ar mieru uzņemt „labus vāciešus"

Berlīnē, 17. augustā. — Pēc ziņām, ko sniedzis Brazilijas ārlietu ministra politiskais padomdevējs, kuŗš kopā ar savu šefu no Parīzes ieradies Berlīnē, Brazilijas valdība drīzumā atvēršot durvis plašai „labu vāciešu" imigrācijai.

Ministra padomnieks Fontura (Fontoura), kas ieradies Berlīnē „konfidenciālām pārrunām ar Brazilijas militāro misiju", liedzās izteikties par iespējamo vāciešu pārceļošanu uz viņa zemi un paskaidrojis tikai, ka „varbūt šīs ziņas ir patiesas."

Viens no viņa padomdevējiem tomēr paskaidroja: „Mēs jau ilgāku laiku apsveram domu pavērt imigrācijas ceļus uz mūsu zemi labiem vāciešiem. Mums nepieciešami vajadzīgi lauksaimniecības un rūpniecības strādnieki un mēs varētu uzņemt arī ierobežotu skaitu dažādu profesiju darbinieku un tādu personu, kas saistīti ar mākslu."

The Stars and Stripes

Augusta pirmās 10 dienās Vīnē ienākuši 15.000 žīdu

Vīnē, 16. augustā. — Amerikāņu armijas un UNRRA's pārstāvji atklājuši, ka augusta pirmās 10 dienās Vīnē ieradušies 15.000 žīdu, kamēr normāli mēnesī ieradās apmēram 2000. Vienā pašā dienā — 3. augustā pilsētā ieradušies 3396 žīdu bēgļi. Nedaudzās pēdējās dienās caurmērs no apmēram 2000 samazinājies uz 300—400 dienā, bet UNRRA's vadība sagaida, ka bēgļu skaits atkal strauji pieaugs. Ieplūduma pagaidu samazināšanos izskaidro ar „robežgrūtībām".

90 procentu no bēgļiem nāk no Polijas un tās Krievijas daļas, kas agrāk piederēja Polijai. Pārējie, pēc ticamu avotu ziņām, nāk no Ungārijas un Rumānijas. Tie ierodas vilcienos labi organizētās grupās ar īpašiem vadītājiem un deklarē, ka bēg, baidīdamies no arvien pieaugošiem žīdu grautiņiem.

Tā kā Vīnē var izmitināt ne vairāk par 2000 caurbraucēju naktī, bēgļus pārvieto tālāk gandrīz tikpat ātri, kā tie ierodas. Pēc armijas rīkojuma tos ved uz Lincu un Zalcburgu Austrijas amerikāņu joslā, bet par bēgļu galveno ceļa mērķi šejienes žīdu avoti min Italiju ar tās ostām ceļā uz Palestīnu.

The Stars and Stripes

Evakuēs 10.000 mannheimiešu

Ar Militārās valdības rīkojumu no Mannheimas uz apkārtējiem laukiem evakuēs 10.000 mannheimiešu, izvedot ik nedēļu pa 700. Rīkojums izdots slimību izplatīšanās novēršanai pilsētas slikto sanitāro apstākļu dēļ. Pirms kaŗa Mannheimā dzīvoja 282.000, tagad apm. 200.000 cilvēku. Pilsētā nopostīti apmēram 75 proc. no visām ēkām.

„Schwäbische Landeszeitung"
Augsburgā

TUR

„Izvestija" raksta: „Daudzajos gados padomju rūpniecības praksē preču uzglabāšanai un izdalīšanai nodibinājušās īpašas organizācijas. Daudzos gadījumos tās savu uzdevumu pildījušas, bet ar laiku saradies pārāk daudz tādu starpniecības kantoŗu, un daži tie rada tikai chaosu saimnieciskā dzīvē." Tā, piemēram, Rīgā esot padomju rūpniecības ministrijas galvenais būvmateriālu apgādāšanas kantoris. Tas dēvējoties par visas Baltijas kantori, kaut gan citās Baltijas republikās tam nekādu nodaļu neesot. Šis kantoris arī neapgādājot nevienu Latvijas rūpniecības nozari ar būvmateriālu, bet tā vietā enerģiski nodarbojoties ar dažādiem privātiem pasākumiem. PSRS rūpniecības ministrijai bez tam vēl Rīgā esot galvenais būvmateriālu sadalīšanas kantoris, bet pa visu pagājušo gadu tas nekādas operācijas nevarot uzrādīt. Šī kantoŗa administrācija valstij izmaksājusi vairāk kā 60.000 rubļu. Laikraksts vaicā, vai šāds kantoris vispār vajadzīgs, un atbild, ka nē. Rīgā esot arī kāds sērkociņu sadalīšanas kantoris, bet Latvijā darbojoties tikai 2 sērkociņu fabrikas un to ražojumus viegli varot izvietot republikas finieŗu-sērkociņu tresta Rīgas nodaļa. Tālāk rakstā uzskaitīti vēl vairāki tādi lieki kantoŗi un prasīts, lai tos likvidē, bet administrātīvo aparātu saskaņo ar dzīves tiešajām vajadzībām, kā tas esot paredzēts jaunajā piecgades plānā. Esot pienācis laiks, kad izšķērdībai jādarot gals. — Valsts operas un baleta teātrī Rīgā baletā „Gulbju ezers" galvenajās lomās piedalījušies nopelniem bagātā un ordeņiem apbalvotā krievu māksliniece Semjonova un Kondrotovs. — „Cīņa" no Varakļāniem ziņo, ka tur pēcpusdienās pēc darba beigām iestādēs un darbnīcās nodarbinātie strādnieki un kalpotāji piedaloties ceļu labošanas talkās. Talkās piedaloties visi pilsētiņas iedzīvotāji. Tā kā pilsētniekiem neesot zirgu, tad granti viņi pievedot ar ričām. — Cēsu apriņķī komjaunatnes seminārs sevišķi sekmīgi beiguši Vaives pagasta komjaunatnes sekretārs Amoņtovs un Rāmuļu komjaunatnes sekretārs Anfims Fjodorovs. Jelgavas apriņķa kompartijas komitejas sekretārs ir Vorslovs, bet Jelgavas linu vērptuvē labākie strādnieki Usiskaja un Čuriko. Dzirciema pagasta sagādes aģents ir Michailovs, bet Latvijas komjaunatnes centrālkomitejas sekretārs Moskovskis. Rēzeknē dzelzceļa mezgla kompartijas komitejas locekļi ir Skatovs, Nozdračovs, Baškovs, Smelevs un Lugovojs. Vagonu depo vada Bagno, izcils mašīnists ir Ševjakovs, atslēdznieks — Strelcovs un virpotājs — Šnegirevs. Lokomotīvju depo vada Podčufarovs.

„Izvestija" Maskavā un **„Cīņa"** Rīgā

SPORTS

Pirmie latviešu sportisti, kas sacentās meistarsacīktēs, lai noskaidrotu uzvarētāju visas Vācijas emigrācijas dzīves apjomā, ir volejbolisti. Latviešu 1946. g. volejbola meistarsacīkstēs Vācijā 10. un 11. aug. Hersbrukā ieradās visu apgabalu labākās vienības, atskaitot Detmoldas sieviešu izlasi. Vīriešu sacensībās uzvarēja Lībekas sportisti (Šleicers, Avotiņš, Švolmanis, Zebeliņš, Hermanovskis, Hartmanis, Dzirneklis), 2. v. Hersbruka (Skrastiņš, Sproģis, Neilands, Roga, Baumanis, Ozols), 3. un 4. v. dalīja Braunšveiga (Īgenbergs, Lukstiņš, Tederis, Ādamsons, Zariņš, Lazdiņš, Līrmanis) un Eslingena (Sīpols, Auzenbachs, Kleinops, Blūmentāls, Miemis, Bēcis un Jukums). Lībekieši zaudēja Braunšveigas vienībai un pie vienāda punktu skaita meistartitula dēļ notika Lībekas-Hersbrukas volejbolistu pārspēle, kur Lībekas sešnieks uzvarēja 15:5, 15:11. Abu minēto vienību kārtējā sacensībā pēdējā gājienā hersbrukieši jau bija 14:13 vadībā, taču zaudēja. Sieviešu vienību grupā meistartitulu bez zaudējumiem ieguva Mannheimas spēlētājas (Ārena, Muskate, Liepa, Pusaudze, Postniece, Magaziņa), 2 v. Lībeka (Samoviča, Ruža, Bērzāja, Lazdiņa, Bērziņa, Ķēniņa) un 3. v. amerikāņu joslas meistars Hersbruka(Lasmane, Baumane, Krūmiņa, Dāve, Reizniece, Ozola). Sacīkstēs noraudzījās ap 1500 skatītāju. Meistarvienības izcīnīja skaistas balvas — Hersbrukā dzīvojošā latviešu skrējēja Ērika Tiņnera darinātus un dāvātus koka šķīvjus ar latviskiem rakstiem **(Vitus Melderis)**. — Pavisam tuvu kaimiņos dzīvo Eichštetes un Rebsdorfas latvieši. Abu nometņu sportisti ieguvuši izcilus vadītājus un var lepoties, ka daudz darīts vieglatlētikas popularizēšanai, kas, salīdzinot ar bumbu spēlēm, emigrācijā ir stipri novārtā. Eichštetē čakli strādā valmierietis Aug. Reimanis. Lai skolēnus piesaistītu vieglatlētikai, atsevišķu klašu zēni un meitenes izcīna ceļojošu balvu — Latvijas lielo ģērboni, kas darināts Bavārijas akmenī. Pirmajās sacīkstēs bija tuvu pie 80 dalībnieku. Tas katrā ziņā ir jauks trimdas rekords. Rebsdorfas latviešu sporta dzīvi vada mūsu bij. skriešanas rekordists V. Bucenieks un arī tur vieglatlētikai veltīta pelnītā uzmanība. Abu nometņu sporta vadītāji rūpējušies par piemērotu laukumu izbūvi. Šis darbs prasījis vislielāko piepūli, taču godam paveikts **(Arn. Šmits)**. — **Veidenas** Hamervegas Baltijas tautu nometnē latviešu bokseŗi uzvarēja Lagvardija vārdā nosauktās poļu nometnes sportistus 10:4. Mūsu vienībā bija arī vairāki agrāk pazīstami sportisti un bijušie junioru meistari, kas tagad ir jau it rūdīti spēki. Spalvas svarā startēja G. Feldmanis, vieglā sv. Edm. Ozoliņš, pusvidējā sv. O. Krasovskis un A. Kārklis, vidējā sv. P. Ivanovs un M. Daga un pussmagā sv. A. Mačs. Sacīkstes vadīja G. Krautmanis. Veidenas latviešu sporta lietas kārto basketboliste E. Špīlberga. Neaizstājams palīgs kopīgā darbā ir Latvijas meistars slēpošanā Jūlijs Mednis **(J. Kalniņš)**. — **Dīburgas** latviešu nometnē noorganizēta YMCA's nodaļa. Pagaidu valdes pr-js ir māc. Kiršfelds, loc. E. Neimanis, Dr. Kisle, Mateuss un Beiko. YMCA turpmāk apzinās visas sporta lietas nometnē. 11. aug. sporta svētkos Dīburgā viesojās Ofenbachas tautieši, Dīburgieši uzvarēja basketbolā un volejbolā, bet galda tennisā un šachā pārāki bija viesi **(A. Kalniņš)**. — Ar Latvijas PSR Ministru padomes atļauju Rīgas pils. izpildkomiteja **Rīgā** nodibinājusi Rīgas centrālo šachadambreta klubu un Rīgas paukošanas klubu („Cīņa" Rīgā). — ASV dzīvojošā poliete Stella Velša atkārtojusi pasaules rekordu 100 m skrējienā — 11,5 sek., kas ir sievietes spējām gandrīz neticams rezultāts. — Somijas pasaules rekordists Irjo Nikanens metis šķēpu 71,80 m, reālizēdams 1946. g. labāko rezultātu pasaulē („Die Neue Zeitung" Minchenē).

Sludinājumi

Tragiskā nāvē no mums šķīrās mūsu mīļais

Visvaldis Bajārs

dzimis 1926. g. 13. jūnijā,
miris 1946. g. 3. aug. Švandorfas Sv. Barbaras slimnīcā.

Apglabāts 6. aug. Švandorfas kapos.

Dziļas sērās brālis un svaine Hersbrukā, brālēns Orbekā, māte un māsas dzimtenē.

Norlet Tava mīļā saule,
Dzimtene par Tevi skumst...
Tavi kalni, Tavi lauki
Dziļās sērās ietinas...

Izsaku sirsnīgu pateicību visiem, kas grūtā brīdī mums sniedza atbalstu un piedalījās mūsu mīļā brāļa Visvalda Bajāra izvadīšanā uz pēdējo dusas vietu Švandorfas kapos, — Neinburgas latviešu komitejai, ev.-lut. draudzes mācītājam Brencim, it sevišķi Cāzaram un Avenei un visiem, visiem pārējiem.

Brālis un svaine.

Meitu **Lūciju Putānu** un **Jāni Deiko**, abi no Viškų Kalniniem, m. P. **Putāns**: Pfaffstr. 9—7, Esslingen/Neckar, Wttbg. (14a). 3449

Atv. kpt. **HugoBričku** un dēlus kaŗ. **Tālivaldi** un **Imantu** no Rīgas m. **Vilhelmīne Kampara** no Rīgas: Seebach 58, Post Seebach bei Villach, Oesterreich. 3431

Par **Alvīni Grunti** ar bērniem **Zaigu** un **Ojaru**, bija Swetl 42, Post Rostein, Kreis Reichenberg, Sudetenland, lūdz z. **L. Grunte**: Latvian Camp, B. 2-3, Wurzach, Kr. Wangen, Wttbg. (14b). 3432

Augustu Eglīti m. brālis vrsltn. **Alfreds Eglītis**: DP Camp 12, Glasenbach bei Salzburg, Oesterreich. 3430

„Latviešu Vēstneša" 1 mēneša abonements ar piesūtīšanu maksā 5 markas, 2 mēnešu — 8 markas. Abonementu pieņem no jebkuŗa numura. Atsevišķa numura cena 50 fen. Tuvinieku meklēšanas sludinājumi par katru pilnu vai saīsinātu vārdu 30 fen., pustreknā salikumā 45 fen., tekstā 90 fen. Pārējie sludinājumi 100 proc. dārgāk. „Latviešu Vēstneša" pārstāve angļu okupācijas joslā — Lidija Dravniece: Latvian Camp, „Frische Quelle", Hiddesen bei Detmold, Lippe (21a); Austrijā — Rūdolfs Kalniņš: DP Camp, Glasenbach bei Salzburg, Oesterreich. Maksājumiem Austrijā piemērojamas tās pašas likmes šiliņos. Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu technisku vai neparedzētu iemeslu dēļ izdevējs atbildību neuzņemas.

Printed by Manz, Dillingen. — 12.000